

หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาอาชีพ
หมวดศิลปะและหัตถกรรม

ช่างเขียนภาพทิวทัศน์

DCID LIBRARY

0000007938

ด 751 ม.๒๖
ด. ๕๔๖ ๕
๑๑

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๒๗
จำนวน ๒,๕๕๐ เล่ม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาอาชีพ หมวดศิลปะและหัตถกรรม

ช่างเขียนภาพทิวทัศน์

(ศห.ท ๐๑๑)

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

เลขที่ บัญชี	S213	หน้า 10
เลขที่		
วันที่	2	พ.ค. 28

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการและสำนักงานศึกษาธิการเขต ๑๐ ได้ร่วมกันจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม
วิชาอาชีพ หมวดศิลปปะและหัตถกรรม ช่างเขียนภาพทิวทัศน์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ขึ้น
กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๕

(นายบรรจง ชูสกุลหาติ)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

วันที่	21 ธค 2525
เลขที่	ด 04957 ด 1
วันที่ออก	ศ 761 ม:ค 6

ด. ๔16 ๕

คำนำ

หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาอาชีพ หมวดศิลปะและหัตถกรรม ข้างเขียนภาพทิวทัศน์
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ กรมวิชาการและสำนักงานศึกษาธิการเขต ๑๐ ได้ร่วมกันจัดทำขึ้น
เพื่อให้ประกอบการเรียนการสอน สำหรับรายวิชา ศห.ท ๑๑๑ ตามหนังสือรายวิชาอาชีพ
(เพิ่มเติม) ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพ
ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โดยมอบหมายให้ครู อาจารย์ ศึกษาพิเศษ และ
ผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชาเป็นผู้กร่างต้นฉบับ และกระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการ
ตรวจสอบการตรวจสอบการเรียนวิชาอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ขึ้น ทำหน้าที่ตรวจสอบพิจารณาให้ข้อ
เสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขต้นฉบับ และกรมวิชาการได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการแก้ไข
ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ฯ เพื่อให้หนังสือดังกล่าวมีประสิทธิภาพใช้ประกอบ
การเรียนการสอนได้ผลดีตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

กรมวิชาการหวังว่า หนังสือจะเป็นประโยชน์แก่ครู นักเรียน และผู้สนใจได้เป็นอย่างดี
ดี และขอขอบคุณสำนักงานศึกษาธิการเขต ครู อาจารย์ ศึกษาพิเศษ คณะกรรมการตรวจสอบ
การเรียน และคณะกรรมการที่มีส่วนช่วยให้หนังสือสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

(นายกมล สุตประเสริฐ)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมวิชาการ

๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๕

สารบัญ

	หน้า
ความรู้ความเข้าใจในการวาดภาพ	๑
ความรู้เรื่องเส้น	๒
ความรู้เรื่ององค์ประกอบศิลป์	๒
การจัดภาพ	๔
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสี	๕
แม่สีต่าง ๆ	๕
แผนผังของแสงเงา	๗
วิธีปฏิบัติการวาดภาพตามขั้นตอน	๑๐
แนวทางประกอบอาชีพ	๑๒
หนังสืออ้างอิง	๑๓

ช่างเขียนภาพทิวทัศน์

ความรู้ความเข้าใจในการวาดภาพ

ถ้าภาษาเขียนเป็นสื่อกลางการติดต่อที่สร้างความเข้าใจร่วมกัน ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ที่มี ความรู้ความเข้าใจในภาษานั้น ๆ จึงจะสื่อความหมายเข้าใจกันได้ แต่เราก็ต้องยอมรับว่าศิลปะการ วาดเขียนเป็นสื่อกลางที่ดีที่สุดของมนุษย์และมีมานานตั้งแต่เด็กกำพร้า เพราะศิลปะนั้นมนุษย์เป็นผู้ สร้างขึ้นก่อนภาษาเขียน สมัยก่อนมนุษย์เราได้มีชีวิตอยู่ตามถ้ำได้แบ่งเป็นพวกเป็นหมู่ ความเป็น อยู่ส่วนใหญ่อยู่เพื่อจะมีชีวิตไปวัน ๆ หนึ่งเท่านั้น ไม่มีการพึ่งพาอาศัยกัน ภาษาที่ใช้ก็คือท่าทาง และ ชีตเขียนจนกระทั่งเมื่อมนุษย์มีความรู้ ความชำนาญสูงขึ้น ก็ได้พัฒนาศิลปะเป็นภาษาเขียนดังที่ ปรากฏเห็นโดยทั่วไป ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ภาษารูปภาพหรือการวาดเขียนเป็นภาษาแรกของมนุษย์ ซึ่งอาจจะใช้วิธีวาดเขียนหรือระบายสีตามที่เห็นว่าเหมาะสม

การวาดเขียน หมายถึง การลาก ขูด ชีต เขียนด้วยวัสดุหรือเครื่องเขียนชนิดต่าง ๆ บน ระบาย เพื่อให้เห็นเป็นรูปร่างที่เราต้องการและสามารถสร้างความเข้าใจระหว่างมนุษย์ด้วยกันได้ หรือวัตถุประสงค์เพื่อบอกกล่าว เสนอแนะให้ผู้พบเห็นได้คิด ได้มีความรู้สึกในความงาม ชื่นชม ในคุณค่าด้านต่าง ๆ ของภาพวาดเขียนนั้น การวาดเขียนประกอบด้วยวิธีการ เทคนิค และรูปแบบ ต่าง ๆ กัน ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ดังนั้นการศึกษากการวาดเขียนจึงต้องศึกษาทั้งภาค ทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่ไปพร้อม ๆ กัน

เมื่อกล่าวถึงภาคทฤษฎีจะต้องทำความเข้าใจร่วมกันว่า เป็นข้อตกลงในแขนงวิชาใดวิชาหนึ่ง ที่ท้าทายให้พิสูจน์และสอบสวน ทฤษฎีไม่ใช่เป็นสิ่งที่ถูกต้องแน่นอนเสมอไป ที่จะต้องเชื่อและ ยอมรับอย่างมกมาย ทฤษฎีใดก็ตามถ้าหากพิสูจน์แล้วไม่ได้ผล ล้มเหลว ทฤษฎีนั้นก็เปลี่ยนแปลงได้ ด้วยเหตุผลนี้เองจึงเกิดมีทฤษฎีใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ ทฤษฎีการวาดเขียนก็เหมือนกัน ซึ่งท้าทายให้ ผู้สนใจพิสูจน์ด้วยตัวเอง สามารถพิสูจน์ได้จริง ๆ ด้วยการวาดเขียนจริง ๆ ก็คือ การลงมือฝึกฝน ปฏิบัติหรือเรียกอีกนัยหนึ่ง ภาคปฏิบัตินั่นเอง

การฝึกฝนปฏิบัติตามทฤษฎีใดก็ตาม เมื่อได้ผลเป็นภาพวาดแล้ว มีผู้สนใจสร้างสื่อคุณค่า ทางความรู้สึกระหว่างกันได้ ภาพวาดเขียนนั้นก็เป็นที่นิยม และมีคุณค่า ซึ่งคุณค่านี้จะประกอบด้วย คุณค่าของเรื่องราว และคุณค่าของรูปทรงที่ผสมผสานกันจนแสดงให้เห็นเอกลักษณ์เด่นของภาพเขียน จึงเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าการวาดเขียนนั้นใช้ทฤษฎีการถ่ายทอดเป็นพื้นฐาน

ทฤษฎีการถ่ายทอดที่เป็นที่นิยมฝึกฝนปฏิบัติกันมีอยู่ 4 ทฤษฎีคือ

๑. ทฤษฎีการถ่ายทอดตามประสาทสัมผัส—มองเห็น จับต้อง สัมผัส
๒. ทฤษฎีการถ่ายทอดปริมาณแสงเงา—ปริมาณแสงเงาที่ปรากฏ
๓. ทฤษฎีการถ่ายทอดตามความสัมพันธ์รูปและพื้นผิว—รูปแบบที่เป็นรูปทรงและพื้นผิวในอัตราส่วนที่กลมกลืนและสมดุลกัน
๔. ทฤษฎีการถ่ายทอดตามจินตนาการ—เค้าโครงอำนาจจิตเพื่อฝัน

ความรู้เรื่องเส้น

เส้น (Line) เป็นโครงร่างของศิลปะและงานออกแบบที่จะประกอบเป็นรูปทรงขึ้นได้แต่ละเส้นลักษณะไม่เหมือนกัน ตลอดจนให้ความรู้สึกไม่เหมือนกันด้วย

๑. เส้นตั้งหรือเส้นตั้ง	ให้ความรู้สึก	สูง เหนือ สง่างาม ไม่มั่นคง
๒. เส้นราบหรือเส้นนอน	„	ราบเรียบ กว้างขวาง สงบนิ่ง มั่นคง
๓. เส้นเฉียง	„	เคลื่อนไหว ไม่อยู่นิ่ง
๔. เส้นโค้ง	„	อ่อนช้อย นุ่มนวล อ่อนไหว
๕. เส้นประหรือเส้นไขว่ปลา	„	ตื่นเต้น ไม่เป็นระเบียบ แตกแยก วุ่นวาย สับสน
๖. เส้นหยักหรือก้นหอย	„	หมุนเวียน ซัดแย้ง อันตราย

ความรู้เรื่ององค์ประกอบศิลป์

องค์ประกอบศิลป์ หรือเส้น คุณค่า รูปทรง รูปลักษณะ ช่องว่าง พื้นผิว และสี องค์ประกอบของศิลป์นี้เป็นส่วนประกอบมูลฐานที่สำคัญของศิลปะที่ผู้ศึกษาจำเป็นต้องเข้าใจ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางพิจารณางานศิลปะแขนงต่าง ๆ หรือสามารถใช้ในการออกแบบสร้างสรรค์ ให้เกิดความสัมพันธ์กลมกลืนและมีความงามน่าสนใจ การศึกษาส่วนมูลฐานที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของศิลปะ ได้มีการค้นคว้าปรับปรุงต่อเนื่องกันมาเป็นศตวรรษจนกระทั่งเป็นหลักการขึ้น หลักการเหล่านี้ได้มาจากการทดลอง ค้นคว้า สังเกต จดจำ ของศิลปินแต่ละยุคแต่ละสมัยแล้วดัดแปลงค้นคว้าให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ จนปัจจุบันนี้สามารถที่จะรวบรวมเป็นหลักใหญ่ ๆ ไว้สำหรับให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อที่จะได้มีประสิทธิภาพในการศึกษาวิชาศิลปะ โดยเฉพาะการศึกษาวิชาศิลปะนิยมนั้น องค์ประกอบของศิลปะเป็นภาษาของศิลปะ ผู้ศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ในด้านนี้เป็นอย่างดี จึงจะสามารถเข้าใจถึงคุณค่าของความงามของศิลปะแขนงต่าง ๆ ได้

เส้น คือจุดหรือเส้นประที่ต่อเนื่องกันไปจนสามารถแสดงทิศทางได้

รูปปร่าง หมายถึงรูปภายนอก โดยใช้เส้นประกอบขึ้นเป็นรูปที่มีขอบเขต มีขนาดและชนิดประกอบขึ้นด้วย ๒ ด้าน คือด้านกว้าง ด้านยาว แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด

๑. รูปร่างเรขาคณิต

๒. รูปร่างอิสระ

รูปทรง เป็นรูปร่างหรือโครงสร้างของวัตถุต่าง ๆ ประกอบขึ้นด้วยด้าน ๓ ด้าน คือ กว้าง ยาว ลึก แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด

๑. รูปทรงเรขาคณิต

๒. รูปทรงอิสระ

ส่วนตัด สิ่งต่าง ๆ ย่อมมีส่วนตัดของมันเอง เช่น รูปคน สัตว์ ย่อมมีส่วนตัดในตัวของมันเอง ถ้ารูปคนมีหัวโตเกินไป เราก็เรียกว่าคนนั้นมีส่วนตัดที่ไม่ดี ส่วนตัดจึงต้องเกี่ยวพันกับรูปร่างด้วย

ผิว เป็นลักษณะของผิวภายนอกของสิ่งนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเรียบ ขรุขระ หยาบ หรือลื่น เช่น ผิวของเป็ดก็ไม่นุ่มขรุขระกว่าผิวผนังตึก ผิวมีความสำคัญต่องานศิลปะมาก เพราะผิวที่ตัดกันย่อมทำให้เกิดความรู้สึกได้

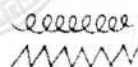
ช่องว่าง เป็นพื้นที่ว่างอยู่ในระหว่างรูปร่างและรูปทรง หรือระหว่างเส้น เช่นการเขียนลายต้องมีช่องไฟที่เท่ากันจึงจะสวยงาม

การตัดกัน การแตกต่างระหว่างสิ่งต่าง ๆ เช่น แตกต่างกันในขนาดของรูปร่าง ทางสี ทางผิววัตถุ ภาพที่ตัดกันย่อมแสดงความรู้สึกในทางอารมณ์ดีกว่าภาพที่ไม่ตัดกัน การตัดกันมีหลายอย่าง

ตัดกันทางเส้น

ตัดกันในทางเคลื่อนไหว

ตัดกันทางน้ำหนัก

ตัดกันทางรูปร่าง

ตัดกันในทางสี

ตัดกันทางขนาด

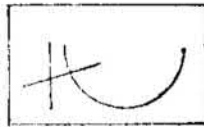

ตัดกันทางผิว

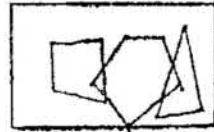
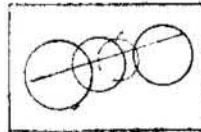

ความกลมกลืน หมายถึงสิ่งที่มีส่วนคล้ายคลึงกันมารวมอยู่ในหน่วยเดียวกัน อาจมีอยู่ ๒ ชนิด หรือหลายชนิดก็ได้

ความกลมกลืนในทางเส้น

ความกลมกลืนในทางรูปร่าง

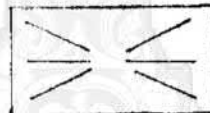

ความกลมกลืนในทางสี

ความกลมกลืนในทางขนาด

ความกลมกลืนในทางทิศทาง

ความกลมกลืนในทางผิว

การจัดภาพ ภาพใดก็ตาม ถ้าเราดูแล้วเกิดความรู้สึกว่าภาพนี้มีความสวยงามในตัวของมันเอง ภาพนั้นเป็นภาพที่สมบูรณ์มองดูแล้วมีคุณค่า ภาพที่สวยงาม มีคุณค่า จะต้องประกอบด้วยสิ่งเหล่านี้

๑. เอกภาพ — สิ่งที่อยู่ในภาพนี้รวมกันเป็นกลุ่มก้อน
๒. ดุลยภาพ — ความเท่ากันของน้ำหนักในภาพ
๓. จุดเด่น, จุดสนใจ — จุดที่เรียกร้องความสนใจของผู้ที่พบเห็นในภาพ

ระยะของภาพ มีอยู่ ๓ ระยะ

๑. ระยะใกล้ — ระยะที่อยู่ใกล้ตัวเรามากที่สุด มีความชัดและใหญ่ที่สุดในภาพ
๒. ระยะกลาง — ระยะที่ถัดจากระยะแรก ความชัด ขนาดเล็กลงเล็กน้อยและเป็นที่เรียกความสนใจหรือจุดเด่น
๓. ระยะไกล — ส่วนที่อยู่หลังสุด เป็นระยะที่มีความชัดน้อยที่สุด หรือเป็นฉากของภาพ

(Back Ground)

ชนิดของการจัดภาพ

๑. การจัดภาพแบบสามเหลี่ยม
๒. การจัดภาพแบบวงกลม
๓. การจัดภาพแบบมีจุดนำสายตา
๔. การจัดภาพแบบรัศมี
๕. การจัดภาพแบบทิ้งฉาก
๖. การจัดภาพแบบพื้นราบ

ภาพเป็นการแสดงจังหวะการเคลื่อนที่ซ้ำ ๆ กันของ

๑. เส้น (Line)
๒. รูปร่าง (Form)
๓. คุณค่าของแสงเงา (Values)
๔. สี (Colour)

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสี

ความมุ่งหมายในการเรียนทฤษฎีสี

๑. ให้เข้าใจความเป็นมาของสีที่เห็นจากธรรมชาติ และสีของวัตถุตลอดจนกระทั่งสีที่มนุษย์ผลิตขึ้นมาใช้
๒. เพื่อให้เข้าใจและซาบซึ้งในหลักการที่นำสีต่าง ๆ มาแบ่งเป็นหมวดหมู่เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น
๓. ให้เข้าใจและสามารถใช้สีได้ตามวงจรของสี ปฏิบัติตามทฤษฎีที่กำหนดให้
๔. ให้เข้าใจซาบซึ้งในวิธีใช้สีตามหมวดหมู่ที่แบ่งไว้
๕. ให้เข้าใจและสามารถนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้กับงานศิลปะทัศนกรรมและอื่น ๆ ได้อย่าง

เหมาะสม

แม่สีต่าง ๆ

แม่สีหรือสีเบื้องต้น (สีขั้นที่ ๑) เป็นสีแท้คือเมื่อผสมกับสีหนึ่งสีใดของแม่สีจะเกิดสีใหม่ขึ้น ถ้าผสมสีตัวของมันเองจะไม่เกิดสีใหม่ขึ้น ถ้าเอา ๓ สีมาผสมกันจะได้เป็นสีกลาง หรือสีเทา สีขั้นที่ ๑ มี ๓ สี คือ

- แดง (Crimson Lake)
- เหลือง (Gamboge)
- น้ำเงิน (Prussian Blue)

๖

สีขั้นที่ ๒ เกิดจากเอาสีขั้นที่ ๑ ผสมเข้าด้วยกันระหว่างสี ๒ สี เกิดเป็นสีขั้นที่ ๒ มี ๓ สี คือ

แดง + เหลือง = ส้ม

แดง + น้ำเงิน = ม่วง

น้ำเงิน + เหลือง = เขียว

สีขั้นที่ ๓ เกิดจากเอาสีขั้นที่ ๒ ผสมเข้าด้วยกันระหว่างสี ๒ สี เกิดเป็นสีขั้นที่ ๓ มี ๖ สีคือ

แดง + ส้ม = แดงส้ม

เหลือง + ส้ม = เหลืองส้ม

เหลือง + เขียว = เหลืองเขียว

น้ำเงิน + เขียว = น้ำเงินเขียว

น้ำเงิน + ม่วง = น้ำเงินม่วง

แดง + ม่วง = แดงม่วง

ในวงจรรวมชาติ ๑๒ สี (สีขั้น ๑, ๒, ๓) แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มสีส่วนรวม คือ

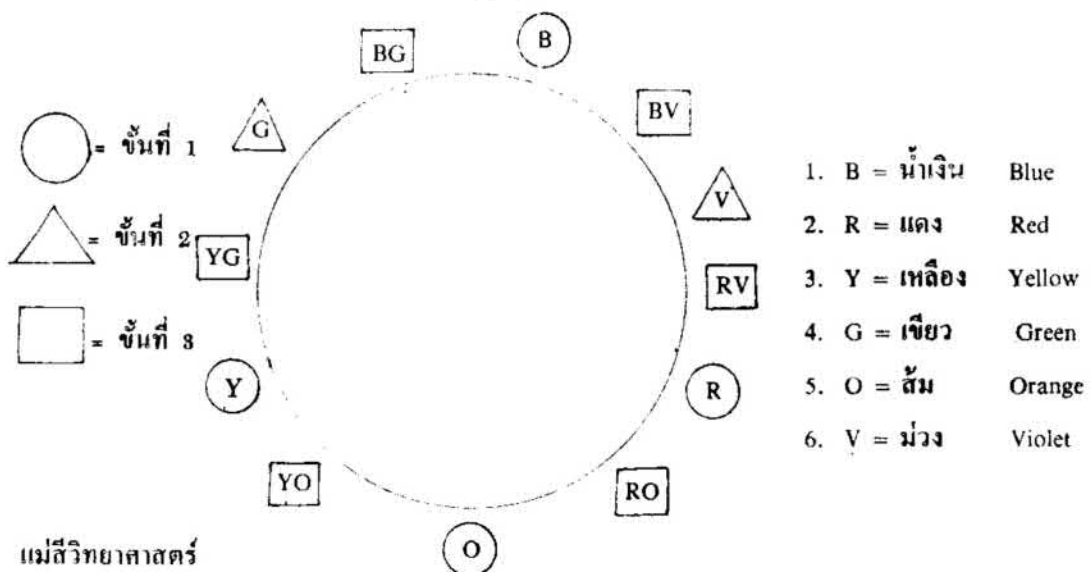
๑. สีส่วนรวมเป็นสีร้อน—มีความรู้สึกร้อน แสงสว่างฉูดฉาดมีอยู่ ๗ สี หรือครึ่งหนึ่งของวงจรรวมชาติ คือ

เหลือง, เหลืองส้ม, ส้ม, แดงส้ม, แดง, แดงม่วง, ม่วง

๒. สีส่วนรวมของสีเย็น มีความรู้สึกเย็น ไม่ฉูดฉาด มีอยู่ ๕ สี หรือครึ่งหนึ่งที่เหลือของวงจรรวมชาติ คือ

เหลือง, เหลืองเขียว, เขียว, น้ำเงินเขียว, น้ำเงิน น้ำเงินม่วง, ม่วง

ข้อสังเกต สีเหลือง, สีม่วงจะเป็นได้ทั้ง ๒ กลุ่ม

แม่สีวิทยาศาสตร์ เกิดจากแสงไฟฟ้าหรือแสงจากธรรมชาติผสมด้วยการทอแสง

ประโยชน์ ใช้ในงานตกแต่งมีอยู่ ๓ สี

๑. แดง (Vermillion Red)
๒. เขียว (Emerald Green)
๓. ม่วง (Violet)

แสงสีแดง + แสงสีเขียว = แสงสีเหลือง

แสงสีแดง + แสงสีม่วง = แสงสีแดงม่วง

แสงสีม่วง + แสงสีเขียว = แสงสีน้ำเงิน

เอาแสงทั้ง ๓ ผสมกันจะได้แสงสีขาว

แม่สีจิตวิทยา สีเกี่ยวกับความรู้สึกเกิดผลในทางสัมผัสภายใน โดยใช้สายตาเป็นสื่อ

ประโยชน์ ใช้รักษาคณไข่ ใช้ในงานตกแต่งมี ๔ สี คือ

๑. สีแดง
๒. สีเหลือง
๓. เขียว (รักษาโรคทางประสาท)
๔. น้ำเงิน

สีตรงกันข้าม สีที่อยู่ตรงกันข้ามในวงสีธรรมชาติ สีเหล่านี้ไม่นิยมใช้คู่กันในการแต่งกายมีอยู่ ๓ คู่

๑. เขียว	ตรงกันข้าม	แดง
๒. เหลือง	..	ม่วง
๓. น้ำเงิน	..	ส้ม

แสง-เงา นับว่ามีส่วนสำคัญอยู่ในการเขียนภาพ ภาพจะสมบูรณ์ได้ต้องอาศัยหรือประกอบด้วย เส้น แสง เงา สี ในภาพหนึ่งจะต้องแสงเงาถึงต่อไปนี้

๑. ส่วนที่เป็นแสงสะท้อนที่วัตถุหรือความมัน
๒. ส่วนที่เป็นแสงสว่างหรือเงามัว
๓. ส่วนที่เข้มที่สุดบนวัตถุ
๔. ส่วนที่เป็นเงาของวัตถุ

แผนผังของแสง เงา

เวลา	แสง	เงา
เช้า กลางวัน บ่าย—เย็น	เหลือง เหลือง ส้ม	น้ำเงินม่วง ม่วง แดงม่วง

เปอร์เซ็นต์การสะท้อนแสง

สี	เปอร์เซ็นต์การสะท้อน
ขาว	๘๐—๙๐
เหลือง	๖๙
น้ำเงิน	๑๑
งาช้าง	๖๔—๗๗
ชมพูอ่อน	๓๘—๗๐
ดำ	๒—๔
แดง	๗
เขียว	๒๒
เทา	๔๕—๖๐

สี่แสดงความรู้สึก

สี่	แสดงความรู้สึก
น้ำเงิน	สงบเงียบ มีสมาธิ ให้ความสบาย เยือกเย็น
เหลือง	ร่าเริงแจ่มใส สดชื่น
แดง	ตื่นเต้น แสบตา ร้อนแรง ทำให้ปวดศีรษะ
เขียว	เย็นสบาย มีความสุข บำบัดโรคประสาท
ม่วง	สงบเงียบ เกียรติยศ
ชมพู	กระชุ่มกระชวย แจ่มใส นุ่มนวล เบบาง ประณีต
ขาว	บริสุทธิ์ ผ่องใส ร่าเริง โคดเดี่ยว
เทา	สงบนิ่ง สดใจ เยียบ
ดำ	ความมืด ความตาย โศกเศร้า หดหู่

เปรียบเทียบภาพเขียนระหว่างตะวันตก-ตะวันออก

ตะวันตก	ตะวันออก
๑. การเขียนภาพเริ่มด้วยเส้น แสง เงา สี	๑. ใช้สีสดใส ใช้สีไปทางเหลือง
๒. จากระรมชาติ	๒. อุดมคติ
	๓. ไม่คำนึงถึงมิติ (ความตื้นลึกหนาบาง)

การใช้สีให้เกิดการประสานโดยวิธีง่าย ๆ

๑. ใช้สีตัดกันให้มีปริมาณต่างกัน จะทำให้เข้ากันได้
๒. ใช้สีใกล้เคียง
๓. ใช้ค่าของสี
๔. ใช้สีในสกุลเดียวกัน
๕. ใช้สี ๓ สกุล
๖. ทำให้กลมกลืนโดยใช้สีดำหรือขาวหรือสีเทาเข้าผสมกับสีเหล่านั้น

วิธีปฏิบัติการวาดภาพตามขั้นตอน อุปกรณ์

๑. ดินสอ HB และ 6B ใช้ในการแรเงา
๒. ปากกาแหลม — เขียนเส้น
๓. ยางลบ
๔. หมึกดำ
๕. แก้วใส่น้ำ
๖. พู่กันกลม
๗. พู่กันแบน
๘. ไม้ T (T. Squares)
๙. ฉาก ๔
๑๐. สีหลอด
๑๑. กล้อง, จาน ผสมสี
๑๒. ถ่านชาร์โคล
๑๓. ซอล์กีส — ใช้ร่างภาพ
๑๔. กระดาษปรู๊ฟ — สเก็ตช์ภาพ
๑๕. กระดาษหรือเฟลมหรีอวัตถุที่จะนำมาเขียน

หาตำแหน่งหรือจัดมุม

๑. ตัดกระดาษเป็น □ หรือ ลักษณะของเฟลม ประมาณ ๑"×๒"
๒. ยกกระดาษที่ตัดเป็น □ ส่งไปที่ทิวทัศน์ไปรอบๆ ตัวโดยหลักการจัดภาพ
๓. เมื่อได้จุดที่เราต้องการแล้วเราก็สังเกตลงบนกระดาษหรือแผ่นเฟลมด้วยดินสอ ซอล์กีส หรือพู่กัน ทิวทัศน์จริงนั้นอาจแน่นไป สูงไป ห่างไป ขาดความสวยงาม ซึ่งเรื่องช่องไฟ ส่วนสัดส่วน ความสมดุลไม่ดี นั่นเอง
๔. เมื่อไม่สมบูรณ์ดังกล่าวผู้เขียนจึงต้องตัดออก ย้าย หรือเติมในบางส่วนที่ไม่สมบูรณ์หรือไม่สวยงามนั้น ให้สมบูรณ์หรือสวยงามขึ้น
๕. การร่างภาพควรจะขีดเส้นระดับตาเสียก่อนเพื่อจะได้รู้ตำแหน่ง พื้นดิน กับท้องฟ้า ดินกับต้นไม้ ดินกับน้ำเป็นต้น
๖. ร่างรูปทรงภายนอกของทิวทัศน์หรือสิ่งที่เราจะเขียนก่อน
๗. การร่างนั้นต้องคำนึงถึงส่วนสัดส่วนที่เราจะย่อลงบนกระดาษหรือแผ่นเฟลม โดยใช้ปากกาหรือดินสอจับทั้งชิ้นแล้วยื่นไปสุดแขนแล้วใช้ตาเล็ง ส่วนที่เป็นแนวตั้ง เช่น

ต้นไม้ แล้วใช้มือเลื่อนลงมาให้พอดักบัววัตถุนั้น มาร่างบนกระดาษโดยใช้อัตราส่วนเท่าไร เช่น ๑:๓ นิ้ว ก็คือภาพที่เราวัดด้วยดินสอโดยเหยียดแขนตรงได้ ๑ นิ้ว แต่เราร่างบนกระดาษหรือเฟลมก็เท่ากับ ๓ นิ้ว เป็นต้น ขึ้นอยู่กับขนาดของเฟลม กระดาษและวัตถุนั้น ในทำนองเดียวกัน ถ้าเราวัดในแนวนอนก็ใช้เหยียดแขนสุด แขนเช่นกัน แต่เอาดินสอหรือชอล์กนอนราบลง

๙. เมื่อเสร็จการร่างภาพแล้วเท่ากับเรารู้ตำแหน่งส่วนสำคัญๆ ก็จะเป็นการเขียนดินสอ ลงหมึก หรือลงสี
๑๐. ถ้าเป็นดินสอหรือลงสีมา ต้องคำนึงเส้นว่ามันเอนเอียงหรือตั้งตรง เหมือนของจริง มากน้อยเพียงใด แสดงว่ามันส่องมาทางด้านใดมากน้อยเท่าใด
๑๑. ลงสีแรเงาได้เลย แต่ต้องยึดหลักความกลมกลืน ความเข้มของสี
๑๒. การลงสี ลงสีส่วนใหญ่เสียก่อนแล้วค่อยมาเขียนส่วนเล็กๆ หรือส่วนละเอียดทีหลัง
๑๓. เมื่อลงสีเสร็จแล้วผู้เขียนจะต้อง เอาจุฬที่เขียนมาพิจารณาว่าภาพนั้นยังสามารถเติม หรือขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปบ้าง ถ้าขาดก็แสดงว่าภาพนั้นยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ถ้าไม่ขาด หรือไม่สามารถเติมได้อีก ก็แสดงว่าภาพนั้นเสร็จสมบูรณ์ ความสวยงามขึ้นอยู่กับ ความชำนาญและพรสวรรค์ของผู้เขียนเอง

การแรเงาด้วยดินสอ

เพื่อให้ภาพนั้นมีน้ำหนักโดยแสดงออกทางด้านรูปทรง น้ำหนักหรือสี แสง เงา

มีการแรเงาอยู่หลายวิธี

๑. ใช้ขีดเส้นไปทางเดียวกันจะให้เข้มมากน้อยเพียงใดให้เขียนซ้ำที่เดิม
๒. ใช้ขีดตัดกัน
๓. ให้กลมกลืนกัน
๔. ใช้จุด

การระบายสี

เพื่อให้ภาพนั้นมีน้ำหนักโดยแสดงออกทางด้านรูปทรง น้ำหนักหรือแสงเงา การระบายมีหลายวิธี

๑. ระบายแบบเรียบกลมกลืนกัน
๒. ระบายแบบเป็นทีแปรง เป็นรอยแปรง
๓. ระบายโดยใช้เกรียงป้ายสี (วิธีนี้ใช้กับสีน้ำมัน)

ข้อควรสังเกต สีนํ้ามันจะให้เข้มหรือจาง ใช้สีใกล้เคียงกัน หรือใช้สีขาวผสม
ประโยชน์ที่ได้รับในงานเขียนภาพทิวทัศน์

๑. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
๒. เกิดความสร้างสรรค์สิ่งที่ตั้งงาม
๓. นำไปเป็นแนวทางประกอบอาชีพได้
๔. นำไปประยุกต์ในงานอุตสาหกรรม
๕. ใช้ตกแต่งภายในและภายนอกได้เป็นอย่างดี

แนวทางประกอบอาชีพ

- ประกอบอาชีพอิสระ
- ลูกจ้างในบริษัทห้างร้านโรงงานอุตสาหกรรม
- รับราชการ

ความหมายของตลาด

- ตลาดหมายถึงแหล่งที่รับซื้อขายหรือแหล่งแลกเปลี่ยน

ความต้องการของตลาด

- ความต้องการของตลาด ขึ้นอยู่กับความต้องการของชุมชน

วิธีหาแหล่งตลาด

- แหล่งที่มีอยู่เสมอ
- แหล่งที่ยังไม่มี
- การปรับปรุงผลงาน

การกีดราคา

- ค่าวัสดุที่ลงทุน
- เวลา
- แรงงาน, ปัญญาความคิด
- ค่าสิทธิหรือของอุปกรณ์
- กำไร

หนังสืออ้างอิง

๑. ศิลปะนิยม
๒. การวาดเขียน

อาจารย์อารีย์ สุทธิพันธ์
อาจารย์อารีย์ สุทธิพันธ์

เขตการศึกษา ๑๐

นางถนอมจิตต์
นางสุจิตรา
นางสาวงามจิต
นายสมพงษ์
นายไพโรจน์
นายอดุลย์
นายนเรศ
นายมานิตย์
นายบุญฤทธิ์
นายอำนาจ
นางสุภาภรณ์

แก้วเสนา
เกษประทีป
พวงทอง
จำมิ่งขวัญ
ศิริกุล
เดชนรินทร์
วิบุล
บุตรชน
กาสะกาญจน์
ชาวีรัตน์
คำรัตน์

รายนามคณะกรรมการตรวจสอบการเรียนวิชาอาชีพ หมวดศิลปและหัตถกรรม

๑. นายเจนจิตต์	กุลทลบุตร	ประธาน
๒. นายบัณฑิต	พลวงส์	กรรมการ
๓. นายสนิท	บุบปฤกษ์	กรรมการ
๔. นายเบญจะ	สยังกูร	กรรมการ
๕. นายสุจริต	หิรัญกุล	กรรมการ
๖. นายสำเร็จ	พันธ์สนิท	กรรมการ
๗. นายอุทัย	โพธิ์ศรีทอง	กรรมการ
๘. นายมนัส	ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายสุธรรม	สุรินทร์วรเวทย์	กรรมการ
๑๐. นายสมทรง	เวียงอำพล	กรรมการ
๑๑. นางพิสวง	ไพฑูรย์	กรรมการ
๑๒. นายอุดม	นัชชิต	กรรมการ
๑๓. นายมานะ	แก้วดี	กรรมการ
๑๔. นายบุญเลิศ	บุตรขาว	กรรมการ
๑๕. นายสุวัฒน์	เกสรกุล	กรรมการและเลขานุการ

รายนามคณะกรรมการปรับปรุงการเรียนวิชาอาชีพ

๑. นางกาญจนา	ธัญญะโชโต	
๒. นางอารีรัตน์	วัฒนสิน	
๓. นายกนก	บุญโพธิ์แก้ว	
๔. นายเอนก	รัตน์ปิยะภากรณ์	
๕. นางสาวสมร	ยุวนิ	
๖. นางสุภาภรณ์	คำรัตน์	
๗. นายณรงค์	แก้วสว่าง	
๘. ว่าที่ ร.ต. ผ่อง	เทพช่วย	
๙. ว่าที่ ร.ต. สันต์	สัตยาอุทัย	เลขานุการ

